

Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky
Okružná 5
918 64 Trnava

Dňa 24.07.2021

Vec: Rozklad voči rozhodnutiu ÚJD SR č. 179/2021, ktorým bolo povolené predčasné užívanie stavby „I00TSVD20004 Optimalizácia kapacít spaľovania RAO“

Občianske združenie Chceme zdravú krajinu so sídlom Lermontovova 3, 811 05 Bratislava, IČO: 53509188 (ďalej ako "Združenie") v zastúpení Mgr. Michalom Daniškom, PhD. v zákonom stanovenej lehote podľa §61 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok)

podáva rozklad

voči rozhodnutiu Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky, Bajkalská 27, P. O. Box 24, 820 07 Bratislava 27, pracovisko Okružná 5, 918 64 Trnava (ďalej len "ÚJD SR") č. 179/2021 zo dňa 23.06.2021 (ďalej len "Rozhodnutie"), ktorým ÚJD SR povolil predčasné užívanie stavby „I00TSVD20004 Optimalizácia kapacít spaľovania RAO“ (ďalej ako "Stavba") stavebníka Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť a. s., Jaslovské Bohunice 360, 919 30 Jaslovské Bohunice (ďalej ako "Stavebník") na dobu do 31.12.2021. Združenie žiada, aby odvolací orgán Rozhodnutie zrušil a vrátil vec prvostupňovému orgánu na nové konanie. Vyjadrujeme nesúhlas s navrhovaným predčasným užívaním Stavby.

Tento rozklad spolu s odôvodnením má 3 strany.

Odôvodnenie

Ak sa uvádza aj v odôvodnení Rozhodnutia, v rámci konania týkajúceho sa predčasného užívania Stavby (ďalej len "Konanie") okrem iného zaslali písomné stanoviská zo dňa 08.04.2021 obec Veľké Kosťany a p. Michal Daniška. Namietame, že s námietkami vznesenými v týchto stanoviskách sa ÚJD SR v Rozhodnutí a jeho odôvodnení nevysporiadal, ÚJD SR v odôvodnení Rozhodnutia iba stručne informoval o zaslaní týchto stanovísk a ich základnej požiadavke. Takýto postup podľa nášho názoru nie je v súlade s nasledovnými ustanoveniami Správneho poriadku: § 3 ods. 2 "*Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka, a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy*" a §47 ods. 3 "*V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladu rozhodnutia.*" Tieto stanoviská boli pritom doručené 08.04.2021 resp. 09.04.2021, teda mesiac pred konaním ústneho pojednávania (07.05.2021), t.j. v čase, keď s ohľadom na ustanovenie "*námietky možno uplatniť najneskoršie pri ústnom pojednávaní, inak sa na ne neprihliadne*" podľa nášho názoru možno námietky uplatniť a

správny orgán by mal na ne prihliadnuť.

Namietame, že podľa nášho názoru sa ÚJD SR nevyposporiadal s námietkami zo stanoviska p. Michala Danišku zo dňa 06.05.2021 označenými v odôvodnení Rozhodnutia ako námietky č. 2 až 6 (porov. napr. s §47 ods. 3 Správneho poriadku). Odôvodnenie Rozhodnutia obsahuje iba reakciu Stavebníka na dané námietky, nie však stanovisko/reakciu ÚJD SR.

Máme podozrenie, že uvedenie do prevádzky zariadenia PS 45 môže byť v nesúlade s §21 ods. 5 zákona č. 541/2004 Z. z. (Atómový zákon) v znení neskorších predpisov: *“Produkcia rádioaktívnych odpadov a nakladanie s rádioaktívnymi odpadmi sa musia riadiť technickými a organizačnými opatreniami tak, aby sa ich množstvo a aktivita udržiavali na najnižšej racionálne dosiahnuteľnej úrovni”* a súvisiacim princípom ALARA. Ako odôvodňujeme nižšie, podľa dostupných údajov sa dodatočná kapacita spaľovania RAO reprezentovaná spaľovacím zariadením PS 45 nejaví ako potrebná z hľadiska potrieb SR a navyše predstavuje dodatočný zdroj RAO pri budúcom vyradovaní zariadenia PS 45. Z tohto dôvodu nepovažujeme uvedenie do prevádzky zariadenia PS 45 (t.j. rádioaktívne zakontaminovanie tohto zariadenia) za spôsob ako udržať množstvo a aktivitu produkovaných RAO na najnižšej racionálne dosiahnuteľnej úrovni.

Následkom (hoc aj skúšobného) spaľovania RAO na PS 45 sa technologické časti, ktoré prichádzajú do styku so spaľovaným RAO, rádioaktívne kontaminujú. Z pôvodne neaktívneho materiálu sa tak stane materiál rádioaktívne kontaminovaný, a teda skôr či neskôr aj rádioaktívny odpad (najneskôr pri budúcom vyradovaní spaľovacieho zariadenia PS 45). Platná Vnútroštátna politika a program nakladania s RAO a VJP uvádza, že existujúce spracovateľské kapacity sú pre potreby SR dostatočné (aj s rezervami). Toto tvrdenie je v prípade spaľovania RAO v súlade s množstvom spaľovaného slovenského RAO v rokoch 2015-2019, ktoré dosiahlo úroveň 60-85 ton ročne, hlboko pod udávanou reálnou kapacitou už prevádzkovaného spaľovacieho zariadenia PS 06 (cca 130-140 ton ročne). V roku 2020 bolo množstvo spáleného slovenského RAO menšie než 60 ton a za prvý polrok 2021 sa podľa údajov sprístupňovaných spoločnosťou JAVYS starostom dotknutých obcí spálilo len 9,073 t slovenského RAO (a 79,408 t zahraničného RAO).

Naším primárnym postojom je nesúhlas s predčasným úžívaním Stavby. Ak aj napriek uvedenému by predčasné úžívanie Stavby malo byť povolené, potom namietame, že podmienky č. 1 až 3 Rozhodnutia určené ÚJD SR *“na eliminovanie, alebo zmiernenie vplyvu na životné prostredie”* majú platiť len *“do ukončenia procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie pre navrhovanú činnosť „Optimalizácia spracovateľských kapacít technológií pre spracovanie a úpravu rádioaktívnych odpadov JAVYS, a. s., v lokalite Jaslovské Bohunice“ a do vydania právoplatného súhlasného záverečného stanoviska Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“) k navrhovanej činnosti.”*

Považujeme za potrebné zdôrazniť, že podľa odôvodnenia rozhodnutia MŽP SR č. 2764/2019-1.7/zg-R zo dňa 22.02.2019 (ďalej len *“Rozhodnutie MŽP SR”*) Stavebník v liste č. 2018/12310/5100/Mih zo dňa 17. 12. 2018 uviedol *“Pre navrhovateľa je v súčasnosti akceptovateľná požiadavka dotknutých obcí nespracovávať zahraničné RAO na pripravovanom novom spaľovacom zariadení, ktoré bolo predmetom oznámenia o zmene navrhovanej činnosti”* a *“V súčasnosti je pre navrhovateľa akceptovateľná požiadavka dotknutých obcí prevádzkovať spaľovacie zariadenia tak, aby počas jedného dňa, bolo v prevádzke len jedno spaľovacie zariadenie. Uvedená požiadavka je však akceptovateľná len v časovom horizonte do 1 roku od uvedenia nového zariadenia na spaľovanie RAO do prevádzky a zo strany navrhovateľa bude zabezpečená organizáciou práce na jednotlivých zariadeniach spaľovania RAO v súlade s príslušnou prevádzkovou dokumentáciou.”* Stavebník teda explicitne akceptoval podmienky týkajúce sa režimu prevádzky spaľovacieho zariadenia PS 45 a zákazu spaľovania zahraničného

RAO na tomto zariadení v decembri 2018, t.j. v čase, keď už prebiehal EIA proces pre navrhovanú činnosť "Optimalizácia spracovateľských kapacít technológií pre spracovanie a úpravu rádioaktívnych odpadov JAVYS, a. s., v lokalite Jaslovské Bohunice" a v súčasnosti platné povolenia pre dovoz a spálenie zahraničného RAO (povolenia ÚJD SR 128/2018, 20/2019 a 30/2019) už boli vydané alebo Stavebník už požiadal o ich vydanie. Teda Stavebník akceptoval tieto podmienky s vedomím si uvedených skutočností a prihliadnutím na ne. Nevidíme preto dôvod na to, aby platnosť daných podmienok bola v prípade povolenia predčasného užívania Stavby v príslušnom rozhodnutí dodatočne časovo obmedzená. A to aj s prihliadnutím na to, že napriek Stavebníkom v roku 2018 očakávanému nárastu tvorby spáliteľného slovenského RAO v období 2020-2023, údaje z rokov 2019, 2020 a prvého polroku 2021 svedčia o značnom poklese objemu spaľovaného slovenského RAO. Konkrétne, Stavebník v liste č. 2018/12310/5100/Mih zo dňa 17.12.2018 okrem iného uvádza "V období rokov 2020 - 2023 sa aktuálne očakáva nárast tvorby spáliteľných RAO z vyradovania jadrových elektrární A1 a JE V1 na úrovni cca 50 %, ktorý vyplýva z plánovanej realizácie projektov a činností demontáže častí primárneho okruhu týchto jadrových elektrární. Zároveň od roku 2020 sa uvažuje so začiatkom produkcie spáliteľných RAO z prevádzky jednotlivých blokov JE EMO 3 a 4. Z uvedených dôvodov je pre navrhovateľa nevyhnutné mať v nasledujúcom období k dispozícii prevádzkyschopné technologické zariadenie na spaľovanie pevného a kvapalného RAO, ktoré bude schopné spracovávať RAO v rozsahu posúdenej kapacity 240 ton spracovaného odpadu za rok tak, aby naša spoločnosť vedela v prvom rade pružne zabezpečiť vznikajúce požiadavky na spracovanie RAO z vyradovania a taktiež z prevádzky JZ v Slovenskej republike." V rokoch 2019-2020 sa spálilo slovenského RAO menej než 60t/rok a za prvý polrok 2021 menej než 10t, pričom v rokoch 2016-2018 sa spálilo ročne cca 80-85t slovenského RAO.

Žiadame teda, aby v prípade povolenia predčasného užívania Stavby a s prihliadnutím na formulácie podmienok z Rozhodnutia MŽP SR, bolo toto povolenie predčasného užívania Stavby okrem iného podmienené podmienkami:

- 1.) Nespracovávať akýmkoľvek spôsobom zahraničný rádioaktívny odpad na spaľovacom zariadení PS 45 (t.j. Stavba),
- 2.) Minimálne počas obdobia 1 roku od uvedenia spaľovacieho zariadenia PS 45 (t.j. Stavba) do prevádzky zabezpečiť prevádzkovanie tak, aby počas jedného dňa bolo v prevádzke len jedno zo spaľovacích zariadení PS 45 (t.j. Stavba) a PS 06,
- 3.) Na spaľovacom zariadení, ktoré je predmetom tohto povoľovacieho konania, nie je možné spaľovať vysýtené ionexy fixované v ureaformaldchydovej matici,

a to bez dodatočného časového obmedzenia platnosti týchto podmienok, čím budú okrem iného reflektované v súčasnosti právoplatné rozhodnutia MŽP SR v tejto veci.

S pozdravom

Mgr. Michal Daniška, PhD.
riaditeľ

občianske združenie Chceme zdravú krajinu